

Javnost

kao politički aktivan subjekat

FAKULTET POLITIČKIH NAUKA

TEORIJA JAVNOSTI

DOC.DR ZLATKO VUJOVIĆ

Javnost kao politički aktivan subjekat

- **Političko javno mnjenje:** Predstavlja kolektivno mišljenje političke javnosti i oblik društvene svijesti usmjerene prema političkim pitanjima. To je rezultat interakcije i razmjene mišljenja između građana.
- **Pojedinac kao subjekt javnog mnjenja:** Pojedinac postaje dio javnog mnjenja kada komunicira sa drugim građanima i time učestvuje u kreiranju kolektivnog stava.
- **Uloga vođa/kreatora javnog mnjenja (public opinion maker):** Određeni pojedinci, poznati kao vođe javnog mnjenja, oblikuju javno mnjenje kroz svoje stavove i ideje, posebno u manjim zajednicama gdje imaju značajan uticaj.

Socijalna dinamika političke javnosti

- **Javno mnjenje kao oblik socijalne grupacije:** Javno mnjenje nije prost zbir pojedinačnih mišljenja već specifičan oblik društvene svijesti koji odražava mišljenje grupe kao cjeline.
- **Vođe javnog mnjenja kao katalizatori:** Oni usmjeravaju javno mnjenje svojim stavovima i angažmanom, ali nisu glavni nosioci javnog mnjenja. Njihova uloga je usmjeravanje, a ne dominacija.
- **Specifična dinamika političke javnosti:** Politička javnost kao oblik društvene organizacije ima labavu strukturu, što omogućava slobodnu razmjenu mišljenja među učesnicima.

Pluralizam i fragmentacija javne sfere

- **Fragmentacija:** Danas javna sfera nije jedinstvena, već postoji mnogo manjih javnih sfera koje se baziraju na interesima i identitetima.
- **Alternative javne sfere:** Socijalni pokreti, manjinske grupe i različite zajednice razvijaju sopstvene prostore za raspravu.
- **Gubitak koherentne rasprave:** Habermas izražava zabrinutost da fragmentacija vodi gubitku racionalno-kritičke rasprave koja je ključna za demokratiju.
- **Primjer:** Društvene mreže često vode ka "eho komorama", gdje ljudi komuniciraju samo sa onima koji dijele njihove stavove.

Funkcija političke javnosti

- **Posredovanje između društva i države:** Politička javnost ima ulogu u razrješavanju konflikata između državnih interesa i građanskog društva. Kroz nju, pojedinci učestvuju u dijalogu sa državnim vlastima.
- **Nenasilno rješavanje sukoba:** Politička javnost omogućava da se konflikti između pojedinca i države rješavaju kroz dijalog i uzajamno poštovanje, izbjegavajući nasilje i represiju.
- **Dostupnost resursa za sve učesnike:** Politička javnost osigurava građanima pristup sredstvima za izražavanje stavova i korišćenje mehanizama za uticaj na donošenje odluka.

Struktura i karakteristike političke javnosti

- **Odsustvo hijerarhije i vertikalnih struktura:** Politička javnost nema formalnu hijerarhiju; njena struktura je horizontalna, što omogućava slobodnu i ravnopravnu komunikaciju svih učesnika.
- **Objektivizirani princip razmjene stavova:** Mišljenja se formiraju kroz otvoreni dijalog i debatu, čime javno mnjenje odražava stav većine. Ova razmjena omogućava zajedničko razmišljanje o ključnim pitanjima.
- **Javno mnjenje kao vodič za kolektivno djelovanje:** Pojedinci kroz razmjenu mišljenja dolaze do konsenzusa, koji kasnije djeluje kao osnov za akcije i odluke u društvu.

Značaj javnosti u demokratskom društvu

- **Javno mnjenje kao stub demokratije:** U demokratskim društvima, javno mnjenje osigurava da vlasti odgovaraju građanima, a ne obrnuto. To je centralni prostor za artikulaciju političkih stavova.
- **Uticaj medija i modernih komunikacija:** Današnji mediji proširuju javnu sferu, ali također donose izazove kao što su manipulacija javnim mnjenjem i kontrola informacija.
- **Zaštita autonomije javnosti:** Za demokratiju je ključno očuvanje autonomije javnosti, kako bi se osiguralo da mišljenja nisu podložna samo političkim manipulacijama već da izražavaju istinske stavove i interese građana.